

מה עושים כשהעסק נקלע לקשיים / עו"ד דרור טימור

בעקבות משבר הקורונה, עסקים רבים נקלעו ועוד ייקלעו לקשיים. עבור לא מעט עסקים, הסגר השלישי עלול להיות "הקש ששבר את גב הגמל", אף שהאכיפה הפעם היא חלקית בלבד. ישנם תחומים, כמו תיירות או אירועים, בהם הפעילות ירדה באופן קיצוני, ואולם גם בתחומים אחרים קיימת ירידה ניכרת בפעילות, ולו בגלל הירידה הכללית בהכנסה הפנויה של התושבים ובצריכה.

נשאלת השאלה מה ניתן לעשות כאשר הקושי הכלכלי של העסק מתחיל לסכן את עצם קיומו, לרבות הגשת תביעות משפטיות בגין חובות ו/או איומים בתביעות.

קל להתפתות לפנות להליך משפטי של חדלות פירעון. הליך כזה מקנה הגנה מפני תביעות משפטיות, ובמקרים מתאימים עשוי לאפשר שיקום של העסק תוך הפחתה משמעותית בנטל החובות. יחד עם זאת, חשוב להיות מודעים לכך שלהליך של חדלות פירעון יש לא מעט חסרונות, ובהתאם לכך כדאי למצות תחילה את כל האפשרויות האחרות ולפנות לנתיב זה רק כשאינן ברירה.

דבר ראשון, בהליך של חדלות פירעון בעל העסק מאבד שליטה על המשך ניהול העסק. בית המשפט ממנה לחברה לנאמן, וברוב המקרים מדובר בנאמן חיצוני שהוא זה ששולט בעסק, גם אם הוא מוצא לנכון להיעזר במידה כזו או אחרת בבעל העסק.

שנית, במקרים רבים של הליכי חדלות פירעון, ההליכים מסתיימים במכירת הפעילות או הנכסים של העסק לצד שלישי, כך שבעל העסק מאבד את העסק לצמיתות. אמנם ייתכן שרוכש הפעילות יעדיף להמשיך ולהעסיק את הבעלים הקודם, ואולם הדבר אינו מובטח, ובכל מקרה מדובר בעבודה כשכיר בלבד ללא שליטה ממשית על העסק ולא הנאה מרווחי העסק.

מעבר לכך, הליך של חדלות פירעון לגבי חברה לא מביא בהכרח להפטרת בעל השליטה בחברה מחובות אישיים שלו. במקרים רבים בעל השליטה חתום על ערבויות אישיות כלפי בנקים ולעיתים גם כלפי ספקים מרכזיים, ונושים אלה צפויים לדרוש ממנו לממש נכסים ולבצע תשלומים באופן אישי. קיימים מקרים בהם בעל השליטה בחברה מצליח לגבש הסדר נושים משולב עם החברה, ואולם בדרך כלל הוא נדרש להביא תרומת בעלים משמעותית שתואמת את שווי המימוש של נכסיו האישיים. במקרים אחרים בעל השליטה נדרש לנקוט בהליך נפרד של חדלות פירעון אישי, וגם בו הוא חשוף למימוש נכסים אישיים כולל דירת מגורים. כמו כן, להליך של חדלות פירעון יש עלויות שונות, לרבות שכר טרחת ב"כ החברה ושכ"ט הנאמן, וכדאי להביא זאת בחשבון בטרם נקיטה בהליך זה.

מסיבות אלה ואחרות, רצוי להותיר הליך של חדלות פירעון כמוצא אחרון ורק כשאין ברירה. במידת האפשר מומלץ לבעל העסק ליזום פגישות ושיחות עם בנקים ועם ספקים עיקריים בניסיון לקדם הסדרי פריסה נוחים. במקרים מתאימים מומלץ לפנות לייעוץ משפטי שעשוי לסייע בניהול מגעים ובקידום הסדרים מיטביים. רצוי ליזום את הפניה לנושים וזאת בטרם נוצרים פיגורים משמעותיים בתשלומים.

במקביל, אם העסק נקלע לקשיים, חשוב להיזהר מיצירת חובות חדשים שקיים ספק באשר ליכולת להחזירם, שכן התנהלות כזו עשויה להטיל על בעל העסק חבות אישית. גם לעניין זה מומלץ לפנות לייעוץ משפטי עם גורם שבקיא בסיוע לעסקים בקשיים.

לסיכום, הליך של חדלות פירעון, הן לגבי חברה והן לגבי יחיד, מאפשר לעצור כדור שלג מתגלגל והתמודדות עם הליכים משפטיים שונים, ואולם הליך זה טומן בחובו לא מעט חסרונות ובעיות, ובהתאם לכך כדאי להתייעץ ולפנות לנתיב זה רק כמוצא אחרון ושעה שאין כל ברירה סבירה אחרת. ככל שקיימת אפשרות להגיע להסדרים פרטניים עם בנקים וספקים עיקריים, הרי שבמרבית המקרים אפשרות זו עדיפה ומומלצת, רצוי בעזרת סיוע משפטי הולם.

• עו"ד דרור טימור הינו שותף במחלקת בנקאות ומימון במשרד עוה"ד סלומון ליפשיץ